

vinen, neboť ten předpisuje, že každý živnostník musí na své provozovně nebo na svém bytě umístiti přiměřené poznačení své živnosti, které dle ustálené praxe může náležeti v návěští osobním (jméno) i věcném (předmět). Ovšem, nemá-li živnostník ani provozovny ani bytu, vůbec místnosti, kde obecnstvo přijímá, do ulice, rozumí se samo sebou, že aspoň vývěsní štíty mají přijíti do ulice, ježto to potřeba káže, této potřebě tedy chce zákon vyhověti, když nařizuje vývěsní štíty za povinnost. Nemá-li tedy živnostník místnosti do ulice, nezbyvá, než aby v ulici měl štít, který jeho zastrčené umístění v domě obecnstvu oznamuje. Tomu-li tak, vyplývá z toho povinnost pronajímatele, když živnostníka do svého domu přijme, by mu také přiměřené místo na uliční zdi domu vykázal, kde by své firemní návěští umístil. Tato povinnost však vylučuje, by, když ji pronajímatel splní, mohlo se zároveň říci, že právo jí odpovídající zřizuje živnostníkovi v nájem přijatému jen prekaristicky, bez závazku, na libovolné odvolání; toť bylo by přímo nelogickým rozporem, neboť, je-li to závazek, nemůže to býti nezávazné. V tento rozpor tedy odvolací soud upadl. Svolil-li tedy správce domu, by nájemník na průčelní zdi vyvěsil si firemní desky, je tím zřejmě udána i doba (po čas nájemního poměru) i účel užívání (§974 obč. zák.). Jaké svolení však správce žalobci dal, o tom níže. Jestliže však vlastník má povinnost, tedy povinnost ta trvá, pak-li nájemník k omezení nesvolí, pořád v tom objemu, v jakém ji sám (vlastník) původně uznal a nemůže ji svémocně omezovat. Ze skutkových zjištění dovodil pak odvolací soud, že žalobce má právo na vodorovnou firmu podstatně takovou, jaká byla ta, kterou tam měl před opravou fasády. Ta byla ovšem o něco kratší, avšak za to mnohem vyšší (širší), protože visíc od půle prvního okna do půle zakrývala až vlys (řimsu), což právě se správci domu nelíbilo, pročež chtěl, aby vodorovná tabule byla menší (nižší). Té vadě sporná tabule odpomohla. Avšak vodorovná tabule, o niž jde, v jednom směru nevyhovuje zase jinak a jest protismluvná, to jest, má na obou stranách ruce ukazující dolů do přízení, takže každý pozorovatel musí myslet, že majitel firmy bydlí zrovna dole v přízemí v těch oknech, na něž ruce ukazují, což, jak správce domu ve sporu pro rušenou držbu udal, má za následek znepokojování přízemních nájemníků, čímž patrně chtěl říci, že zákazníci žalobcovi ho tam hledají. Nebylo však ani tvrzeno, že na vodorovné tabuli, kterou před opravou fasády žalobce vyvěšenu měl, ony dvě ruce namalovány byly. Pro tuto vadu nemůže tedy tato tabule býti schválena, nýbrž musí žalobce, nedohodne-li se s vlastníky domu jinak, držeti se v mezích nabytého práva a umístiti tabuli nezávadnou. Jinak však závady není, zejména též ne co do barev, neboť národní barvy nemohou jí býti. O nějakou jinou vlastnost vývěsní firmy, než o její barvy mimo ony dvě ruce (ukazovatele) podle obsahu žalobní prosby však nejde. Poněvadž tedy žalobce právo na vodorovnou velkou tabuli má, ale ne s uvedenými rukami (ukazovateli), bylo tak uznati, jak se stalo.

Čís. 6104.

Soud vyšší stolice nemůže se zabývati námitkou nepřipustnosti pořadu práva a rozsouzené rozepře, jimž soud první stolice nevyhověl,

pak-li toto jeho rozhodnutí nebylo žalovaným napadeno. Lhostejno, že žalobce napadl rozhodnutí ve věci samé.

Změnou judikatury není založen »právní omyl« po rozumu Šu 1431 obč. zák.

Řídil-li se zaměstnavatel, platě příspěvky úrazové pojišťovně dělnické, běžným výkladem Šu 16 úraz. zák., nejde o právní omyl ve smyslu Šu 1431 obč. zák., pak-li v jiné věci byl pak nejvyšším správním soudem vyložen § 16 úř. zák. způsobem pro zaměstnavatele příznivějším.

(Rozh. ze dne 8. června 1926, Rv I 357/26.)

Nárok proti Úrazové pojišťovně dělnické o 20.000 Kč opírala žalující důlní společnost o to, že v roce 1923 zaplatila žalované na příspěvcích o 20.000 Kč více než byla povinna, vyloživši si mylně § 16 úraz. zák. Procesní soud prvního stádia, zamítнув námítky nepřipustnosti pořadu práva a rozsouzené rozepře, žalobu zamítl. Odvolací soud zamítl žalobu pouze pro tentokrát. Důvody: Soud odvolací nesdílí mínění prvního soudu, že při nesprávném výkladu zákona a z toho vzešlém plnění nejde o podstatný právní omyl, jaký má na mysli § 1431 obč. zák. Právě mylný výklad zákona může býti nejspíše takovým právním omylem, odůvodňujícím kondikci, poněvadž týká se vlastně skutečností, podmiňujících ono bezdůvodné plnění, kdežto naopak omyl o předpisu zákonném vůbec, jeho neznalost dle Šu 2 obč. zák. neomlouvá. Kdyby tu byl takový omyl ve výkladě zákona zjištěn a bylo prokázáno, že bylo plněno něco, k čemu strana při správném výkladu povinna nebyla, byla by odůvodněna i žaloba na vrácení toho, co bylo takto plněno. Leč rozhodnutím nejvyššího správního soudu vydaným v jiném případě mezi jinými stranami nevyslovuje se, byť i v něm dán byl předpisu zákona jiný výklad, než dosud běžný, jímž se řídila strana žalující, že se mylila strana žalující ve výkladu zákona v tomto konkrétním případě a že plnila něco, nejsouc k tomu povinna. Rozhodnutí soudu tvoří právo jen mezi stranami, mezi nimiž bylo vydáno, nemá však moci zákonného předpisu ani autentického výkladu, není nezměnitelná a neplatí pro všechny případy, nevížíc ani soud v jiném případě, tím méně pak jiné strany. Předpokladem kondikce nedluhu jest, že bylo plněno něco, k čemu nebyl plnění povinen a musí tedy především býti to zjištěno. V souzeném případě tvrdí žalující strana, že platila žalované straně na příspěvcích za rok 1923 více než byla povinna, poněvadž vypočetla si příspěvky ty sama podle běžného výkladu Šu 16 úraz. zák., je zaplatila a že úrazová pojišťovna dělnická je bez námitek přijala. Aby mohl býti žalující straně přiznán nárok na vrácení příspěvků, musilo by býti zjištěno, že příspěvky placené byly vyšší než byla povinnost. Leč pro spory o výši příspěvku předepsána jest v Šu 21 šestý odstavec úraz. zák. příslušnost úřadů správních a nemůže tedy soud správnost příspěvků posuzovati a o výši jejich rozhodovati. Musila by tu tedy v řízení správním býti rozhodnuta předběžná otázka, zda strana žalovaná skutečně plnila v omylu o významu zákonných předpisů, v omylu právním, více než byla povinna, než mohl by se řádný soud zabývatí nárokem na vrácení toho, co bylo plněno. Poněvadž řízení

správní o této otázce dosud není zahájeno a není podle stavu věci ani jisto, zda bude lze je ještě zahájit, nebylo důvodu použití zde předpisu §u 190 c. ř. s. a přerušit řízení. Naopak však není také odůvodněno zamítnouti žalobní nárok úplně, poněvadž prvý soud zjišťuje, že příspěvky byly žalující stranou placeny bez jakéhokoli výměru strany žalované, že tedy otázka výše nebyla správní cestou upravena, takže musí být zůstaveno úřadům správním, aby rozhodly, zda je možno výši příspěvků těch ještě projednatí instanční cestou správní. Bylo proto zamítnouti žalobu jen pro tentokráte a v tom směru vyhověti odvolání.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobkyně, k dovolání žalované obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Především jest se obíratí dovolacím důvodem zmatečnosti, uplatňovaným žalovanou stranou. Žalovaná spatřuje zmatečnost napadeného rozsudku dle §u 503 čís. 1 a 477 čís. 6 c. ř. s. v tom, že se odvolací soud neobíral námitkou nepřípustnosti pořadu práva a námitkou věci rozsouzené, citě se vázán rozhodnutím soudu první stolice, když proti rozhodnutí soudu první stolice o těchto námitkách nebyl opravný prostředek vznesen (§ 42 třetí odstavec j. n.). Žalované nelze přisvědčiti. Byla-li otázka přípustnosti pořadu práva kladně rozřešena formálně právoplatným usnesením soudu nižší stolice, nelze vyššímu soudu, k němuž se věc dostala pořadem stolic, zabývatí se již touto otázkou. Nejvyšší soud neshledává příčiny, aby se od této zásady, vyslovené v plenárním usnesení ze dne 29. dubna 1924 Pres. 1582/23 (uveř. pod č. 3775 sb. n. s.) v tomto případě odchýlil. Podobně se má věc i ohledně pravoplatného výroku nižších soudů o námitce věci rozsouzené. Na věci se nemění ničeho tím, že jen strana, v jejíž prospěch znělo rozhodnutí nižšího soudu o oněch privilegovaných námitkách, napadla rozhodnutí ve věci samé, dopadnuvší pro ni nepříznivě. Tím není nahrazen rekurs, jímž mohla a byla by měla druhá strana napadnoutí rozhodnutí o oněch námitkách. Pokud jde o věc samu, jest se především obíratí její právní stránkou. Žalující strana tvrdí, že v roce 1923 vypočetla tarifní pojištění, jež má dle §u 21 úř. zák. do 14 dnů po uplynutí příspěvkového období žalované straně zaplatiti, na 84.266 Kč 24 h, řídíc se při tom běžným tehdy výkladem druhé věty prvního odstavce §u 16 úř. z. (ve znění zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 300 sb. z. a n.), že však výklad tento uznán byl rozhodnutím nejvyššího správního soudu ze dne 30. října 1923, čís. 16284 (sb. Boh. čís. 2812) nesprávným a že by podle výkladu v tomto rozhodnutí obsaženého měla platiti o 20.000 Kč méně. I dovozuje žalující strana, že, vykládajíc si zákon dle běžné, ale nesprávné praxe, platila těchto 20.000 Kč na základě »právního omylu« a že může dle §u 1431 obč. zák. žádati tuto částku zpět. Ale dle ustálené praxe není změnou judikatury založen »právní omyl« po rozumu §u 1431 obč. zák. Každý judikát jest rozhodnutím konkrétního případu a nic více. Žalujícímu spolku byl znám předpis §u 16 úř. zák., nač již soud první stolice správně poukazuje, a pouhá skutečnost, že se žalující strana řídila běžným jeho výkladem, nezakládá právního omylu po rozumu §u 1431 obč.

zák. Ono rozhodnutí ze dne 30. října 1923, vydané mezi jinými osobami, jest pro tento spor nezávazné, což nejlépe patrné z toho, že ani nejvyšší správní soud není vázán svým názorem v jedné věci projeveným pro všechny budoucí podobné případy; kdyby došlo ke změně jeho názoru, mohlo by se zase tvrditi, že všechna dosud zvrácená rozhodnutí nižších stolic mají býti opět obnovena; pokud by původní zvrácení stalo se pořadem práva, bylo by se ještě vypořádati s předpisem §u 411 c. ř. s. Jinak ovšem by se měla věc, kdyby úřad ve vlastní věci žalujícího spolku stanovil výpočet nižší částkou, než jakou spolek jménem pojistného odvedl. Za stavu věci není žaloba opřena o § 1431 obč. zák. v zákoně odůvodněna a bylo ji nadobro zamítnouti a nikoli pro tentokrát, jak činí odvolací soud.

Čís. 6105.

Při prodeji akcií přichází v úvahu jedině jich cena prodejní (kursovní), nikoliv cena jmenovitá a není omyl v této ceně na závadu platnému ujednání kupní smlouvy.

(Rozh. ze dne 8. června 1926, Rv I 569/26.)

Žaloba o zaplacení 6.000 Kč byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Zjištěno je, že žalobce koupil od žalovaného 2000 akcií firmy Oesterreichische Web- und Wirkwarenindustrie A. G. ve Vídni po 3 Kč, úhrnem za 6.000 Kč, že kupní cenu, jejíž navrácení žádá, zaplatil, že zatím obdržel dva bony, z nichž každý zněl na 1000 akcií, že žalovaný udal, že nominální cena akcií je 4.000 Kr a že vskutku byla jen 200 Kr, a konečně, že akcie v době prodeje nebyly bezcenné, jak tvrdil na opodstatnění své žaloby žalobce, nýbrž že měly cenu 5.000 — 10.000 Kr, to jest 2 Kč 50 h až 5 Kč za kus, a že tak bylo s nimi obchodováno. Z toho plyne především, že pro nárok ze správy nedostávalo by se základního předpokladu, t. j. porušení rovnováhy vzájemného plnění, nehledíc k tomu, že by nešlo o vadu překážející řádnému užívání, byť by byla neodstranitelnou, což jest podmínkou nároku redhibičního (§ 932 obč. zák.). Námitku zkrácení přes polovici samo dovolání již opustilo, a námitka, že žalobci dodána byla věc jiná (aliud), nebyla v prvé stolici vznesena (§ 482 prvý odstavec a § 513 c. ř. s.). Pokud však jde o to, že žalobce byl žalovaným ohledně nominální ceny akcií uveden v omyl, a o další námitku s tím související, že nedošlo k platné smlouvě pro nedostatek srovnalé vůle stran, souhlasí dovolací soud plně s nižšími soudy, že omyl netýkal se hlavní věci, pokud se týče podstatné její vlastnosti, to jest ceny nebo předmětu kupu (§ 1053 obč. zák.), při čemž jako cena, pokud nebylo nic jiného ujednáno, v úvahu přichází jen cena řádná, obecná (§§ 304—306, 934 obč. zák.), při akciích tedy cena prodejní (kursovní), a nikoliv cena nominální, která s cenou kur-